



AZ ÉRDEMI TÁRGYALÁS A TÁRGYALÁS MENETE A PERVEZETÉS

**DR. TOLNAI ILDIKÓ
PÉCSI TÖRVÉNYSZÉK**

A pervezetés



alaki
(rendfenntartás)
233. § - 236. §

anyagi
az ismerős ismeretlen
237. §

- a perfelvételi és a tárgyalási szakban egyaránt alkalmazandó közös szabályok
- a címzett – egyben jogosított és kötelezett – a bíróság
- az eljárás alaki és tartalmi irányításának szabályait jelenti

Az alaki pervezetés

- az eljárás egészének mikénti lefolytatása
- a perbeli cselekmények sorrendjének, idejének meghatározása
- a rendfenntartás

tárgyaláson a tárgyalásvezetés

például: megnyitás
meghallgatás
határozathirdetés

a tárgyaláson kívüli pervezetés

például: idézés
tájékoztatás
felhívás

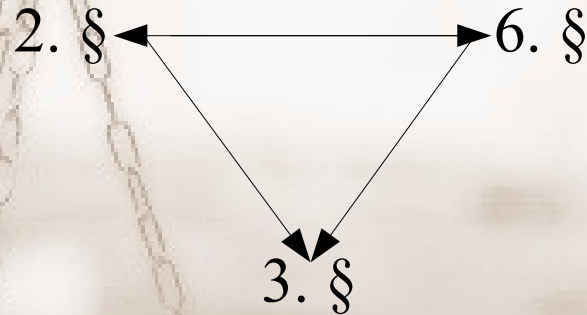


A rendfenntartás

- az érintettek köre:
 - felek
 - képviselők
 - más perbeli személyek
 - tanúk, szakértők
 - hallgatóság
- főszabály a fokozatosság elve
- eszköze az indokolt pervezető végzés – kivétel a pénzbírság alkalmazása
- újdonság:
rendelkezései alkalmazandók az eljárás egész szakaszára, azaz a tárgyaláson és a tárgyaláson kívül történetekre, így a beadványok tartalmára is

Az anyagi pervezetés

➤ alapelvek



- a bíróság és a felek viszonyának újraértelmezése
- „aktivista bíróság”
 - a felek aktivitásra ösztönzése a megfelelő időben gyakorolt közrehatás eszközeivel

Az anyagi pervezetéssel kapcsolatos célratételezett elvárások

- az ügy ténybeli és jogi kereteinek mielőbbi tisztázása
- az eljárás partalanná válásának = a peres anyag indokolatlan felduzzasztásának elkerülése
- a felek értsék a döntéshez vezető eljárás folyamatát
- a pervezetés legyen világos és a bírói döntés legyen lehetőleg elfogadható, azaz
 - a meglepetés ítélet
 - a szükségtelen fellebbezés elkerülése

Az anyagi pervezetési szabályok

- forrása: az alapelvek között a 2. §, 3. § és 6. §
- általános rendelkezések a 237. §-ban a perfelvételi és az érdemi tárgyalási szakra vonatkozóan egyaránt
- eltérő szabályok a járásbíróváti hatáskörben jogi képviselő nélkül eljáró félre a 253. §-ban
- kiegészítő rendelkezések a fellebbezési eljárásban 369. § (4) bekezdés, 370. § (4) bekezdés

Az anyagi pervezetés funkciója

- az elsőfokú eljárásban
 - a perfelvétel során: a jogvita kereteinek a meghatározása
 - az érdemi tárgyalási szakban: az érdemi bizonyítás lefolytatása
- a másodfokú eljárásban
 - az elsőfokú bíróság anyagi pervezetési hibáinak, hiányosságainak a kiküszöbölése

Az anyagi pervezetés esedékessége

- nincs rá protokoll: szükség esetén
 - legkorábban az ellenkérelem előterjesztését követően
- nem szükséges
 - ha nem állnak fenn a 237. § (1)-(3) bekezdéseiben írt feltételek
 - ha az ellenérdekű fél már rámutatott a másik fél perfelvételi nyilatkozatának hibájára, hiányosságára
 - ha a bíróság ugyanabban a kérdésben már megkísérelte a közrehatást

A tény- és jogállítások hibái, hiányosságai

237. § (1) bekezdés

- az anyagi pervezetésre okot adó körülmények; a perfelvételi nyilatkozat valamilyen hibája, hiányossága
 - a nyilatkozat hiányos, nem kellő részletességű
 - a nem értelmezhető ellentmondó nyilatkozat
 - a tény- és a jogállítás nem felel meg egymásnak
 - az ügy megítélése szempontjából valamennyi releváns kérdés nem egyértelmű
- tilalom: a bíróság közrehatása nem korlátozhatja a felek rendelkezési jogát
 - a 2. §-ban és a 6. §-ban írt alapelvek egyensúlya – egymásnak való megfeleltetése

Az anyagi pervezetés és a bizonyítási indítványok, bizonyítékok

237. § (2) bekezdés

- megnyilvánulási formái:
 - a perfelvételi nyilatkozathoz nem kapcsolt bizonyíték
 - vitás a felek között a bizonyításra kötelezett személye

- az anyagi pervezetés gyakorlásának elsődleges módja a tájékoztatás
 - a perfelvételi nyilatkozat hiányosságairól
 - a bizonyításra kötelezett személyéről [1952. évi Pp. 3. § (3) bekezdése]

A bíróság hozzájárul a jogvita kereteinek a tisztázásához

237. § (3) bekezdés

- akkor szükséges, ha a bíróság
 - a jogvita eldöntése szempontjából relevans (anyagi) jogszabályt eltérően értelmez
 - hivatalból figyelembe veendő tényt észlel
 - anyagi jogi
 - eljárás jogi
 - jogszabály lehetővé teszi a kérelemtől eltérés lehetőségét
- közös cél a jogvita kereteinek a tisztázása
- tilos a kereseten történő túlterjeszkedés, az eltérő jogalapon való döntéshozatal („meglepetés ítélet”)

Az anyagi pervezetés megnyilvánulási formái és dokumentálása

- nincs sem külön eszköztára, sem pedig eljárási rendje
 - alkalmazása bírói megfontoláson alapul a célszerűség szempontjai szerint
 - szóban vagy írásban történik pervezető végzés formájában
 - módja: tájékoztatás, kérdés, felhívás nyilatkozattételre vagy eljárási cselekményre

 - alapvető követelmény:
 - a pervezetési eszköz módja és tartalma világosan kitűnjön az iratokból
 - tárgyaláson tipikus eszköz a jegyzőkönyv
160. § (1) bekezdés e) pont

Az anyagi pervezetés elhatárolása a tilos bírói beavatkozástól

- az anyagi pervezetés célja általánosságban a felek jogvitájának megelőbbi teljes körű és végleges lezárása – a perkoncentráció elve 3. §
- konkrétan
 - a perfelvételi nyilatkozat hibáinak, hiányosságainak a kiküszöbölése
 - a kereset és az érdemi védekezés értelmezhetővé tétele
- gyakorlása során nem megengedett
 - a leplezett jogi tanácsadás
 - közvetlen vagy közvetett anyagi jogi kioktatás
 - például: – rákérdezés elévülésre, beszámításra
 - az előadottól eltérő tény állítására,
 - keresetváltoztatásra ösztönzés



A TÁRGYALÁS MENETÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Pp. 225. - 260. §

– a perfelvételi és a tárgyalási szakban
alkalmazandó közös szabályok –



Az iratok ismertetése

- a perfelvételi tárgyalást követően
 - ha a tanács tagjaiban (az egyes bíró személyében) változás következik be
 - amennyiben a bíróság a perfelvételt tárgyalást mellőzésével zárta le
 - valamennyi iratra kiterjedően
- a bíróság tájékoztatási kötelezettsége
 - a perfelvételi tárgyaláson az addig keletkezett
 - valamennyi tárgyaláson az előző tárgyalás óta eltelt időben keletkezett valamennyi iratra kiterjedően
- a felek észrevételezési és további iratok ismertetésére vonatkozó joga

A tárgyalás kitűzése

- főszabály szerint: a kitűzés alapját képező cselekménytől (ellenkérelem, perfelvételt lezáró végzés, stb.) számított 4 hónapon belüli időpontra
 - első és
 - folytatólagos tárgyalás esetében egyaránt
- 15 napos kötelező tárgyalási időköz Pp. 189. § (2) bekezdés (perfelvételi tárgyalás)
 - kivéve: ha külföldre kell kézbesíteni és már előre látható, hogy a tárgyalást a törvényi határidőn belül nem lehet megtartani
- a kitűzés határideje – általános intézkedési határidő: 30 nap a 110. § (2) bekezdés alapján
 - speciális szabályok a másodfokú eljárásban: 377. § (4) bekezdés
 - eltérések a különleges eljárásokban pl. 516. §, 536. §



A tárgyalás helye

- főszabály: a bíróság hivatalos helyisége
- kivételesen a tárgyalás máshol is megtartható
 - akár a bíróság illetékességi területén kívül, például a 277. § (1)-(3) bekezdésének szabályai szerint

A tárgyalás megnyitása vagy megkezdése

- az első tárgyalást a bíróság megnyitja, ami
 - lehet a perfelvételi szakban kitűzött első határnap
 - de lehet az érdemi tárgyalási szakban kitűzött első határnap, ha a bíróság előtte a perfelvételi szakot perfelvételi tárgyalás mellőzésével zárta le (198. §)
- minden további tárgyalást a bíróság megkezd
- a felek számbavétele és az idézések szabályszerűségének ellenőrzése



A fél jogi képviselője

- a fél elmulasztja a tárgyalást, amennyiben a jogi képviselője
 1. szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg
 2. jogi képviselőként nem járhat el (66. §)
 3. nem igazolta a képviseleti jogát
- ha a jogi képviselő képviseleti jogának igazolása nem szabályszerű, a bíróság hiánypótlást rendel el, amely során az utólagos igazolásnak helye van
- a bíróság eljárása, ha nem szabályszerű a meghatalmazás igazolása (67. §, 68. §)
 - a tárgyalás megtartható, a jelenlévő fél kérelmére meg kell tartani
 - a meghatalmazás hatálytalansága esetén a mulasztás jogkövetkezményeinek alkalmazása

A fél meghatalmazott nem jogi képviselője

- főszabály szerint: eljárása a jogi képviselő mellett lehetséges a 72. § (1) bekezdésének szabályából fakadóan
- a járásbíróságok hatáskörébe tartozó perekben jogi képviselő hiányában önálló a képviseleti joga
- képviseleti jogát a bíróság figyelmen kívül hagyja, ha
 1. a képviseleti jogát nem igazolta
 2. képviselőként nem járhat el (65. §, 66. §)ezekben az esetekben hiánypótlás elrendelésének helye nincs
- a nem szabályszerű meghatalmazás utólagos igazolása azonos a jogi képviselőnél követendő eljárással a 227. § (5) bekezdésének szabályai szerint

Külföldi kézbesítés esetén a mulasztás jogkövetkezményének alkalmazhatósága

- a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés) és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikk (2) bekezdésének és a 2005. évi XXXVI. törvénnyel kihirdetett polgári kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli külföldön történő kézbesítéséről szóló, Hágában, 1965. november 15-én kelt Egyezmény 15. cikk második bekezdésének közös szabályai
- jogszabálykereső: Polgári Ügyek Igazságügyi Atlasza
[Európai Bizottság Igazságügyi Atlasz – kézbesítés / iratok]

A kézbesítési bizonyítvány hiánya

- eljárás, ha a tértivevény a tárgyalás határnapjáig nem érkezett vissza
 - a tárgyalás megtartható, a jelenlévő fél kérelmére meg kell tartani
 - ha szabályszerű volt az idézés: a mulasztás jogkövetkezményeit kell alkalmazni
 - ha nem volt szabályszerű az idézés: a bíróság a tárgyalást a szükséges keretben megismétli
- a tárgyalás (részleges) megismétlése esetén a korábbi tárgyaláson hozott határozatok jogi sorsa a megismételt tárgyalás eredményétől függ

A tárgyalás elhalasztása a megtartása nélkül

- kötelező, ha a felek indokolással ellátva közösen kérik
 - előterjesztésének határideje: legkésőbb 3 nappal a tárgyalás határnapja előtt
 - a felek később előterjesztett közös kérelmére nem köteles a bíróság a tárgyalást elhalasztani, erre csak kivételesen és fontos okból kerülhet sor
- hivatalból a bíróság a tárgyalást kizárólag
 1. fontos vagy
 2. a bíróság érdekkörében felmerült okból, ennek megjelölésével a tárgyaláson vagy a tárgyalás előtt halasztja el
- a halasztásra új határnap kitűzésével egyidejűleg kerülhet sor

A fél személyes meghallgatása I.

- hivatalból is és az eljárás bármely szakaszában elrendelhető
- Kit hallgat meg a bíróság?
 - a természetes személy felet
 - a törvényes képviselőjét
 - a nem természetes személy törvényes képviselőjét
- a bíróság ellenőrzi a meghallgatandó személy azonosságát
 - a természetes személy azonosító adatait a 7. § 3) pontja tartalmazza az értelmező rendelkezések között

A fél személyes meghallgatása II.

- a bíróság a felet figyelmezteti
 - az igazmondás kötelezettségére és
 - a megsértése jogkövetkezményeire
- az igazmondás kötelezettségeinek forrása és a megsértésének jogkövetkezménye
 - a felek eljárás támogatási és igazmondási kötelezettsége 4. §
 - a jóhiszeműség elve 5. §
 - a pénzbírság alkalmazásáról rendelkező 166. §



A kiskorú fél személyes meghallgatásának különös szabályai

- a 14. életévét betöltött és a 14. életévét még be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorú fél hallgatható meg a bíróság által
- feltételei:
 - kizárólag ténykérdésekre és
 - a szükséghez képest
- az igazmondás kötelezettségéről, megsértése jogkövetkezményeiről a bíróság a kiskorú felet korára, érettségére figyelemmel érthető módon tájékoztatja

NYILVÁNOSSÁG A TÁRGYALÁSON

Pp. 231. § - 232. §

– a perfelvételi és az érdemi tárgyalási szakban alkalmazandó közös szabályok –

Főszabály: a bírósági tárgyalások nyilvánosak I.

- bár már nem szerepel az alapelvek között, mégis alapelveként kell megítélni
 - az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6 cikke
 - az Európai Unió Alapjogi Chartájának VI. cím 47. cikke
 - Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikke
 - Az 1911. évi I. törvénycikk a polgári perrendtartásról
- Mit jelent?
 - a jogvita nyilvános tárgyaláson történő elbírálása és
 - a tárgyaláson hozott ítélet nyilvános kihirdetése

Főszabály: a bírósági tárgyalások nyilvánosak II.

- Kivételes eljárás: a nyilvánosság kizárása az egész tárgyalásról vagy csak annak egy részéről
 - hivatalból vagy
 - a fél indokolt kérelmére, ha
 - minősített adat
 - üzleti titok
 - más titok
 - a közérkölc
 - kiskorú személy
 - a fél személyiségi jogainak védelme érdekében szükséges

Főszabály: a bírósági tárgyalások nyilvánosak III.

- különösen indokolt esetben a tanúmeghallgatással érintett részében a nyilvánosság kizárható a meghallgatandó tanú védelmében
- Hogyan történik a döntés a nyilvánosság kizárásáról?
 - a bíróság indokolt végzést hoz

Felvételkészítésre jogosultak

- egyetlen jogosulti kört ismer el a perrend: a médiatartalom-szolgáltatót
- Ki a médiatartalom-szolgáltató?
 - 2010. évi CIV. törvény 1. § 8) pontja [2), 7) pontok]
- a felvétel készítője jogosultságát a bíróság felhívására igazolni köteles
 - azt, hogy a médiatartalom-szolgáltató érdekkörében eljáró személy
 - ha ez hitelt érdemlően nem történik meg, a bíróság a felvételkészítést megtiltja

A felvételkészítés módja

➤ hozzájárulásuk nélkül:

- a bíróságról
- a jegyzőkönyvvezetőről
- az ügyészről
- egyéb közfeladatot ellátó személyről, ha a feladatkörében jár el

➤ hozzájárulásukkal:

- a felekről, más perbeli személyről
 - a tanúról
 - a szakértőről
 - a szemletárgy birtokosáról
- } a bizonyítási eljárásban részt vevőkről

e személyeket teljes névvel kizárólag a hozzájárulásukkal lehet megnevezni a felvételkészítés során

➤ az érintettek nyilatkoztatásának módja és ennek rögzítése a jegyzőkönyvben (160. §)



Jogi garanciák

- a felvételkészítéssel érintett személyek személyiségi jogainak védelmét a tárgyaláson a bíróság (elnök) biztosítja
- módja: a rendfenntartás 234. § - 236. §-okban foglalt rendelkezéseinek megfelelő alkalmazása

***Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!***

